



SILVINA OCAMPO  
**Vergeten reis**

Met een nawoord van Annelies Verbeke

**'Silvina Ocampo is een van onze beste schrijvers. Haar verhalen zijn ongeëvenaard.'**

**– Jorge Luis Borges**

Silvina Ocampo is een van de meest originele en iconische schrijvers uit Argentinië. In deze achtentwintig magisch-realistische verhalen beschrijft Ocampo het leven van jonge meisjes, hun vriendschappen, hun eenzaamheid en hun pogingen om de wereld te begrijpen. De jeugd die Ocampo beschrijft is echter niet onschuldig en lieflijk, integendeel. Haar wereld wordt bevolkt door wrede, soms zelfs moordzuchtige kinderen, kinderen die niet willen opgroeien, kinderen die bij wijze van spreken oud geboren zijn.

In deze subtiele verhalen onderzoekt Silvina Ocampo de werking van het geheugen, de aard van familiebanden en de onzekerheden van de liefde.

**'De wereld is klaar voor deze mix van het krankzinnige van Angela Carter met de originaliteit van Clarice Lispector.'**

*– LitHub*

**'Ik ken geen andere schrijver die beter in staat is de magie te vangen van de dagelijkse rituelen, en het verboden of verborgen gezicht te tonen dat onze spiegels ons niet laten zien.'** – Italo Calvino

Silvina Ocampo (1903-1993) werd geboren in Buenos Aires. Haar debuut *Vergeeten reis* verscheen in 1937. In 1940 trouwde ze met Adolfo Bioy Casares. Silvina Ocampo ontving de Premio Municipal de Poesía en de Premio Nacional de Poesía.



[www.uitgeverijorlando.nl](http://www.uitgeverijorlando.nl)



SILVINA OCAMPO

# Vergeten reis

Vertaald uit het Spaans door Jacqueline Visscher

Met een nawoord van Annelies Verbeke



uitgeverij  
**ORLANDO**

De uitgever ontving voor deze uitgave in het kader van schwob.nl een subsidie van het Nederlands Letterenfonds.

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

**N**ederlands  
letterenfonds  
dutch foundation  
for literature

© 2022 erfgenamen Silvina Ocampo

Oorspronkelijke titel *Viaje olvidado*

Oorspronkelijke uitgever Emecé, Grupo Planeta, Buenos Aires

© 2022 Nederlandse vertaling Uitgeverij Orlando bv, Amsterdam en Jacqueline Visscher

© 2022 Nawoord Annelies Verbeke

Omslagontwerp Mariska Cock

Omslagbeeld Edvard Munch, *The Gothic Girl* (1924)

Zetwerk Pre Press Media Groep

ISBN 978 90 832 067 3 8

NUR 302

[www.uitgeverijorlando.nl](http://www.uitgeverijorlando.nl)



## GLAZEN ZOLDERING

Het lifthek had bloemen met goudgele kelken en bladeren van zwarte smeedijzeren spiralen die je blik blijven vangen wanneer je triest, gehypnotiseerd door de grote slangen, de liftkabels ziet ontrollen.

Het was de woning van mijn oudste tante waar ze me op zaterdag mee naartoe namen voor een bezoekje. Boven de hal van dat huis met een glazen zoldering bevond zich een mysterieus huis waarin je door het glas heen het leven zag van een familie met voeten omgeven door stralenkransen als heiligen. Vage schaduwen stegen op als de rest van de lichamen behorend bij die voeten, wazige schaduwen als handen gezien door het water van een bad. Er waren twee kleine voeten, en drie paar grote voeten, twee met hoge naaldhakken en korte pasjes. Hutkoffers reisden met donderend lawaai rond, maar de familie ging nooit op reis en zat altijd in dezelfde kale kamer, terwijl ze kranten opensloegen onder de gestaag stromende muziek uit een pianola die altijd oversloeg bij dezelfde noot. Van tijd tot tijd waren er stemmen die als ballen tegen de benedenwoning kaatsten en wegstierven op het tapijt.

Op een winteravond kondigde een heel hoge houten klok, die groeide als een boom wanneer het bedtijd was,

negen uur aan; door de kieren van de ramen verzwaard met gordijnen, altijd geurend naar naftaline, kwamen kille tochtvlagen binnen die de tropische schaduw van een palmvormige plant in beweging brachten. De straat was vol venters van kranten en fruit, triestig als verdreven in de nacht. Er was die dag niemand in de bovenwoning, behalve de lichte snikken van een meisje (dat ze net welterusten hadden gekust, maar dat niet wilde slapen) en de schim van een rok vermomd als tante, als een zwarte duivel met voeten verpakt in de bottines van een verdorven gouvernante. Een stem van gefronste wenkbrauwen en piekend haar die riep 'Celestina, Celestina!' terwijl ze van die naam een heel duistere afgrond maakte. En nadat de snikken zachter en zachter werden... verschenen twee touwtjespringende blote voetjes, en een lach en nog een lach viel van de blote voeten van Celestina in nachthemd, die sprong met een snoepje in haar mond. Haar nachthemd had de vorm van een wolk boven het groene geruite glas. De stem van de voeten in bottines groeide: 'Celestina, Celestina!' Het gelach antwoordde telkens helderder, telkens luider. De blote voeten sprongen almaar over het dansende ovale touw terwijl een muziekdoos met een poppetje erop speelde.

Er klonken demonische stappen van heel zwarte schoenen, dichtgeknoopt met veters die als ze losraakten dodelijke driftbuien opwekten. De rok met duivelse vleugels begon weer boven het glas te fladderen; de blote voeten stopten met springen; de voeten renden in rondjes zonder elkaar te bereiken; de rok rende achter de blote voetjes aan, strekte de armen met uitgeslagen klauwen,

en een haarlok bleef hangen, haakte aan de handen van de zwarte rok, en kreten van uitgetrokken haren welden op.

De veter van een zwarte schoen raakte los, en de ene voet struikelde over de andere van de furieuze rok. Opnieuw steeg een lach op van het loshangende haar, en de zwarte stem schreeuwde, sloeg een donkere put in de vloer: 'Ik vermoord je!' En als een donderslag die een ruit laat springen klonk het lawaai van een aardewerken kan die op de vloer valt, haar hele inhoud leegt, die traag en gestaag uitvloeit, in stilte, een diepe stilte, de stilte die voorafgaat aan het gejammer van een geslagen kind.

Stilletjes tekende zich op het glas een gespleten hoofd af, een hoofd waaruit krullen bloed opbloeden, gestrikt met plukken haar. De vlek breidde zich uit. Door een barst in het glas vielen grote dikke druppels, sprakeloos als soldaatjes van regen, op de tegels van de patio. Er heerste een immense stilte; het was alsof het hele huis naar het platteland was vertrokken; de leunstoelen vormden kringen van stilte om het bezoek van de vorige dag.

De rok vloog weer op rondom het dode hoofd: 'Celestina, Celestina!' en een ijzer sloeg in het ritme van een springtouw.

De deuren gingen met een langgerekt gekerm open en alle binnenkomende voeten veranderden in knieën. De glazen zoldering was van dat groen van eau-de-cologne-flesjes waarin elkaar omhelzende rokken zweefden. Er was geen voet meer te zien en de zwarte rok was engelachtig geworden, knielde dieper dan alle andere op het glas.

Celestina zong 'Les Cloches de Corneville' terwijl ze met Leonor rondrende achter de bomen op het plein, om het standbeeld van San Martín heen. Ze droeg een matrozenjurkje en was vreselijk bang om te sterven als ze de straat overstak.



## ESPERANZA IN FLORES

Een, twee, drie, vier, vijf, het was al heel laat. De kerosine-lamp sputterde tegen de avond, suste haar zoals een moeder doet bij een kind dat niet wil slapen, en Esperanza was om twaalf uur 's nachts klaarwakker nadat ze de dag overal duttend had doorgebracht. Een, twee, drie, vier, vijf zwarte paarden waren het geweest die haar man bedekt met bloemen in de lijkkoeits naar La Chacarita voerden, en sinds die dag liep het huis over van bezoek. Haar vriendinnen hadden haar op een zondag mee willen nemen voor een wandeling omdat ze zo bleek zag. Een, twee, drie, Esperanza had zich laten smeken, en was ten slotte meegegaan naar de Plaza de Flores en daar was ze op een bankje gaan zitten met twee buurvrouwen, zussen van de kruidenier. Een, twee, drie, vier, vijf, een man achter een boom knoopte zijn broek los en Esperanza keek tussen de takken door naar de hemel. 'Esperanza, zo gaat het niet langer. Esperanza, zo gaat het niet langer, je wordt nog ziek. Je moet je neerleggen bij je lot,' zeiden haar vriendinnen.

Een, twee, drie, iemand klopte op de voordeur. Esperanza zat in tricosteek te breien en vroeg: 'Wie is daar?' Florián kwam stilletjes met slaperige ogen binnen. 'Florián,

op dit uur?’ Florián lag te slapen in het bed van zijn zus, nog geen halfuur eerder, toen de moeder hem wakker schudde: er waren bezoekers en niet voldoende bedden. Behalve op zon- en feestdagen kwam het bezoek altijd in de nacht: op dat uur zond de radio muziek uit die hen lokte, zonder twijfel.

Esperanza kende uit dat huis niemand anders dan Florián. De roddels van de buurvrouwen richtten zich op de zusters en de moeders, die allemaal een permanentje hadden – *croquignole* of olie-permanent? Het was een serieus gespreksonderwerp onder de zussen van de kruidenier – die allemaal hun nagels lakten en de bakker niet betaalden. Florián spijbelde vaak en bedelde dan op straat, met één weggedraaid oog. Maar vrijwel altijd haalde hij met zijn eigen engelachtige gezicht meer aalmoezen binnen dan met zijn verloren oog. Esperanza had geen weet van die streken, zij geloofde in de eerlijke blauwe blik van Florián, in zijn tien jaar, in zijn verlegenheid, in zijn klaaglijke stem van een geofende bedeljongen. Zij zou nooit het lijden of de honger hebben geaccepteerd van een jongen die spijbelt en met een willens en wetens blind oog bedelt. Ze zou gewoon toekijken als die jongen werd platgereden door een omnibus, van honger stierf op een straathoek, zelfmoord pleegde met een smerig keukenmes: ze zou geen vinger hebben uitgestoken om hem te redden. Alleen de eerlijke onschuldige blik in Floriáns ogen, zoals die van het kindje Jezus, veroverde haar hart, en ze liet hem zo nu en dan zelfs op haar krappe schoot zitten als ze om twaalf uur ’s nachts alleen was. Dan, in de gedachte dat ze hem van zijn familie redde,

leerde ze hem de gebeden die achter op heiligenprentjes stonden geschreven, een aflat voor twintig, veertig, vijftig dagen.

De slaap legde zijn genadige handen op de ogen van Florián terwijl hij vertelde wat hij die dag thuis allemaal had gedaan. Hij had Leonor geholpen de kamer te vegen. Leonor moest een nieuwe nachtpon strijken, de papieren bloemen in de vaas op een macramé kleedje in haar kamer herschikken. En hij had het privaat moeten schoonmaken, de aardappelen moeten schillen, alle groente voor het middageten moeten schoonmaken. 'Arm engeltje!' verzuchtte Esperanza. Toen was hij door de schuld van zijn zus te laat op school gekomen; de jufvrouw had hem geslagen met een zweepje dat ze in een la van haar lessenaar verborg. Ze had tegen hem gezegd dat ze geen zwerver in de klas wilde hebben, geen armoedzaaier, geen hoerenjong. Esperanza hief haar volle armen trillend van afgrijzen ten hemel: 'Heeft de jufvrouw die dingen echt tegen je gezegd?' Florián, geplaagd door slaap, knikte. De dag lag ver verscholen achter de nacht, en hij dacht eraan terug dat hij de drukste straten was afgegaan en zijn ogen had afgebeeld zonder een aalmoes te bemachtigen, en toen hij met zijn normale gezicht naar huis was gelopen, zonder enige moeite te doen om iemand te vertederen, had een jongedame hem een hele peso in muntstukken gegeven en hem gevraagd hoe hij heette. Hij had de peso uitgegeven aan cinema, taart en tram; hij wilde pas naar huis als hij geen cent meer op zak had. Zijn zussen pakten hem alles af, terwijl zij zelf minstens vier peso per dag verdienden.

Dat alles kon hij Esperanza niet vertellen; hij kon haar ook niet vertellen dat hij tegen een nieuwe automobiel aan had gepiest en dat hij de bloes van zijn zus had stukgemaakt. 'Hoerenjong,' had de zoon van de fruitverkoper tegen hem gezegd. 'Jouw moeder betaalt mij niet, maar ik betaal haar. Ze zal me de ruit van mijn vitrine moeten vergoeden die jij hebt gebroken, anders breng ik jullie allemaal naar het bureau.' Maar de volgende dag zou Valentini, de fruitverkoper, als altijd bij hen thuis komen, glimlachjes en snoepjes met versjes uit de winkel uitdelen, en hem, voordat hij in de kamer van Florián's zus verdween, een tikje op de wang geven en zeggen: 'Deugniet, deugniet.' Want Valentini vergat alles als hij bij zijn zussen was; wanneer hij in het huis van Florián verscheen, leek hij niet eens een verre verwant van de fruitverkoper Valentini met zijn witte voorschoot die zijn waren achter glas aanbood. Welke bijzondere deugd bezaten zijn zussen?

Esperanza borg haar breiwerk op in een kleine mand. Een, twee, drie, vier, vijf steken nog om de pen af te maken, en daar zou ze van wakker liggen. Ze pakte het breiwerk weer. Een, twee, drie, vier, vijf jaren nog om de woning in maandelijks termijnen af te lossen. In de tussentijd zou ze haar breisels verkopen; het was een eerlijke manier om je brood te verdienen, niet zoals die verdorven vrouwen, die straatmadelieven. Ongemerkt praatte ze hardop. Florián, slaapdronken, sloop stilletjes in de richting van het bed van zijn zus, in de hoop een plekje voor zichzelf te vinden.

'Het is bedtijd, mijn lieve jongen.' Esperanza draaide

zich om en zag dat ze alleen was met de kerosinelamp.  
Het enige geluid was het lied van het licht dat haar zacht  
sussend zei te zwijgen.